

VECON verslag van de Examenbespreking Bedrijfseconomie HAVO 2021
tijdvak 1
d.d. 19 mei 2021

De door de VECON georganiseerde examenbesprekingen hebben tot doel dat de examencorrectie eenduidig plaats zal vinden. Uitgangspunt moet steeds zijn dat het correctievoorschrift opgesteld door het CvTE bindend is voor zowel de eerste als de tweede corrector.

Tijdens de bespreking kan op grond van artikel 3.3. (algemene regels) worden besloten ook andere antwoorden goed te keuren, mits vakinhoudelijk correct. Op basis van artikel 7 (algemene regels), indien er een fout in het examen of correctiemodel zit, zal men zich moeten houden aan het correctiemodel. Als iedere corrector zich hieraan houdt worden alle examenkandidaten op gelijke wijze beoordeeld.

De VECON zal bij onvolkomenheden in het examen of correctiemodel onmiddellijk actie ondernemen naar het CvTE.

Dit verslag is als volgt opgebouwd:

Eerst is de vraag uit het examen overgenomen in het zwart.

Daarna is het antwoord uit het correctievoorschrift overgenomen in het rood. (met uitzondering van de uitwerkbijlagen, deze zijn in het zwart overgenomen)

Daarna volgt in het blauw eventuele aanvullingen/aanbevelingen vanuit de examenbespreking.

Tenslotte een algemeen oordeel per vraag en over het gehele examen.

Dit examen bestaat uit 29 vragen, waarvoor 61 punten kunnen worden behaald.

Indien een leerling op een vraag geen antwoord heeft gegeven, vul dan op de Wolf-scorelijst een "N" in.

Algemene opmerkingen:

Er is inmiddels een aanvulling op het correctiemodel

Opgave 1

1p **1** Bereken de gemiddelde koers van Acé van de laatste 12 maanden voor het overnamebod. Rond hierbij af op hele centen.

1 maximumscore 1

8,60

1,37 = € 6,28

(€6,27, €6,29 en) €6,30 moeten fout geteld worden.

Een afrondingsfout is een fout (tussentijds afronden op een juiste manier is goed, anders fout).

2p **2** Bereken het bedrag dat Kanon voor het gewenste aandelenpakket Acé biedt.

2 maximumscore 2

$42.441.000/0,50 \times 8,60 \times 0,15 = € 109.497.780$

Elke fout is -1p

2p **3** Motiveer onder welke balanspost (Deelnemingen of Effecten) bij Kanon de gekochte aandelen Acé opgenomen zullen worden. Betrek in de motivatie zowel “Deelnemingen” als “Effecten”.

3 maximumscore 2

• **Deelnemingen**

Bij Deelnemingen gaat het om verworven aandelen waarvan het doel is om zeggenschap te verwerven / hierdoor de concurrentiepositie van de onderneming te handhaven of te verbeteren (op lange termijn) 1

• Bij Effecten is het doel (op korte termijn) met de verworven aandelen dividend en/of koerswinst te behalen 1

Als het antwoord van de 1^e deelstreep wordt gegeven en vervolgens ‘bij effecten is dit niet’ => 1p

Effecten zijn het wegzetten van tijdelijke overtollige liquide middelen => goed

De keuze deelnemingen moet zijn gemaakt in het antwoord

Als conclusie effecten wordt gemaakt, is de deelscore van de eerste deelstreep niet gehaald. Wordt effecten wel goed uitgelegd, wordt hier de 2^e deelscore wel behaald (max. 1p)

Als de leerling kiest voor effecten, omdat ze 15% van de aandelen i.p.v. het minimum van 20% (wat nodig is voor een deelname), dan 2p. (Dit is opgenomen in de wet).

Als leerlingen het antwoord geven wat tussen haakjes staat (lange termijn en korte termijn) dan is dat 0p.

Opgave 2

2p 4 Geef twee niet-financiële redenen waarom HRM-afdelingen er de voorkeur aan geven om voor te verrichten werkzaamheden werknemers in loondienst te nemen in plaats van zzp'ers te contracteren.

4 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- Een werknemer heeft een grotere binding met de organisatie / is loyaler aan het werk of werkgever dan een zzp'er.
- Een werknemer investeert meer in werkrelaties, kennisoverdracht en lange-termijnsucces van de organisatie.
- Zzp'ers moeten hun aandacht (vaak) verdelen over meerdere opdrachtgevers, waardoor ze vaak minder beschikbaar zijn.

per juiste reden 1

- Flexibiliteit van de eigen werknemer (Vast personeel is makkelijker in te plannen dan een zzp'er) => een zzp'er hoeft zich niet te houden aan de werktijden van de onderneming
- Gezagsverhouding
- Werknemer moet het werk zelf uitvoeren, een zzp'er kan het uitbesteden
- Andere antwoorden zijn mogelijk op basis van algemene regels artikel 3.3.

2p 5 Noem twee voordelen voor Super Mobile van een individuele arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd in vergelijking met een individuele arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd.

5 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- De werkgever kan de arbeidsovereenkomst opzeggen met ingang van de afloopdatum van de arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd zonder vermelding van een goede, gedocumenteerde reden.
- De medewerker kan gemotiveerder zijn, omdat hij/zij een verlenging wil.

per juist voordeel 1

Opmerking

Voor het antwoord: "makkelijker te ontslaan tijdens de looptijd" wordt geen scorepunt toegekend.

- Minder financieel risico
- Minder ziekterisico
- Twee verschillende voorbeelden die horen bij 1^e deelstreep, zijn 2 punten
- Transitievergoeding = fout
- Ontslag na afloop = fout

3p 6 Bereken het rapportcijfer van het callcenter voor de niet-financiële prestaties.

Ga hierbij als volgt te werk:

- Beantwoord de vraag of tabel 1 de kritische succesfactoren of de prestatie-indicatoren bevat.
- Koppel de kritische succesfactoren aan de bijbehorende prestatie-indicatoren.
- Bereken vervolgens het gewogen gemiddelde rapportcijfer.

6 maximumscore 3

• kritische succesfactoren	1
• a - 2, b - 3, c - 1, d - 4	1
• $3 \times 7 + 1 \times 2 + 5 \times 8 + 4 \times 6 / 13 = 6,7$	1

Als de berekening correct is en stap 2 is niet opgeschreven, dan is het volledig goed (2p). De koppeling is dan juist gemaakt.

Berekening moet goed zijn, er mag afgerond worden.

Voor het 3^e punt moet (kritische) succesfactoren genoemd worden

6p 7 Bereken het gerealiseerde resultaat van het callcenter over het vierde kwartaal van 2020 (zie informatiebron 2).

Vul hiervoor de uitwerkbijlage bij deze vraag volledig in.

7 maximumscore 6

	getallen x € 1	
gerealiseerde opbrengsten		182.208
gerealiseerde kosten:		
afschrijving computernetwerk	1.000	
ICT-ondersteuning	2.700	
loonkosten medewerkers callcenter	193.752	
reiskosten medewerkers callcenter	16.650	
HRM-ondersteuning	<u>8.775</u>	
totale gerealiseerde kosten		<u>222.877</u>
gerealiseerd resultaat		40.669
positief / negatief		negatief

berekeningen:

gerealiseerde opbrengsten	$62.400 \times 2,92 = 182.208$
afschrijving computernetwerk	$\frac{4.000}{4} = 1.000$
ICT-ondersteuning	$3 \times 900 = 2.700$
loonkosten medewerkers callcenter	$15 \times 20 \times 40 \times 13 \times 1,08 \times 1,15 = 193.752$
reiskosten medewerkers callcenter	$15 \times 370 \times 3 = 16.650$
HRM-ondersteuning	$45 \times 15 \times 13 = 8.775$

- 182.208 1
- 1.000 en 2.700 2
- 193.752 en 16.650 en 8.775 2
- 40.669 negatief 1

€1000 = 1p en €2700 = 1p; Dus er kunnen niet meerdere fouten geteld worden per berekening

Dezelfde fouten kunnen worden gemaakt in dezelfde vraag (artikel 2.5) bij ICT en reiskosten (*3) en bij loonkosten en HRM (*13)

Als de leerlingen per maand berekenen, tellen als 1 fout

-40.669 is goed

Als een leerling door een rekenfout op een positieve uitkomst komt, dan moet de leerling + of positief vermelden

1p **8** Van welk ander recht maakt de OR van Super Mobile gebruik?

8 maximumscore 1
het recht van initiatief

Recht van initiatie en recht om voorstellen te doen, mogen goed geteld worden

1p **9** Bereken hoe hoog de vergoeding per gerealiseerd klantcontact zal moeten zijn, zodat het callcenter tenminste kostendekkend is in het eerste kwartaal 2021. Ga hierbij uit van hetzelfde aantal gerealiseerde klantcontacten en dezelfde kosten als in het vierde kwartaal 2020.

9 maximumscore 1

$$\frac{\text{Totale werkelijke kosten}}{\text{Totaal gerealiseerde klantcontacten}} = \frac{222.877}{62.400} = \text{€}3,57(17)$$

Opmerking

Het antwoord $\geq \text{€} 3,5717$ of $\geq 3,58$ ook goed rekenen.

Doorwerkfout van vraag 7 (€222.877)

Antwoord €3,58 is goed

Ook juiste berekening: $40.669/62.400=0,65$
 $0,65+2,92=\text{€}3,57$

Er moet een berekening zijn onafhankelijk van het antwoord op vraag 7

1p **10** Toon aan dat in het eigen callcenter het aantal gerealiseerde klantcontacten per betaald uur 8 is (zie informatiebron 2).

10 maximumscore 1

$$\frac{62.400}{13 \times 40 \times 15} = 8 \text{ klantcontacten}$$

Let op leerlingen gebruiken soms willekeurige getallen om op 8 te komen. Dit is 0 punten

8 moet de uitkomst zijn van de berekening anders 0 punten

1p **11** Bereken het aantal klantcontacten per betaald uur indien gekozen wordt voor outsourcing.

11 maximumscore 1

$$8 \times \frac{60}{12} = 40 \text{ klantcontacten}$$

Andere manieren van berekeningen kunnen ook goed zijn. Het antwoord moet wel 10 zijn en niet afgerond naar 10.

1p **12** Bereken het totale aantal benodigde uren indien gekozen wordt voor outsourcing.

12 maximumscore 1

In 1 uur outsourcing zijn er 10 klantcontacten. Eén klantcontact outsourcing vergt 1/10 uur dus nodig: $62.400 \times 0,10 = 6.240$ uren bij outsourcing.

of

$62.400 / 10 = 6.240$ uren

Doorwerkfout uit vraag 11 (10 klantcontacten)

Andere berekeningen:

$7800 \times 0,8 = 6240$

$7800 / 1,25 = 6240$

1p **13** Toon dit aan.

13 maximumscore 1

kosten bij eigen callcenter: € 222.877 (en zijn onafhankelijk van de vergoeding door het hoofdkantoor) en

kosten bij outsourcing: $6.240 \times 30 = € 187.200$

Doorwerkfout uit vraag 7 (€222.877) en 12 (6240).

Loonkosten zijn €193.752 en kosten bij outsourcing €187.200. De loonkosten zijn dus al hoger dan de kosten van outsourcing en dus zijn de totale kosten hoger. (dit laatste moet genoemd zijn)

Opgave 3

2p **14** Noem een voordeel voor een belegger van obligaties met een korte looptijd ten opzichte van obligaties met een lange looptijd. Motiveer het antwoord.

14 maximumscore 2

Het vrijgekomen geld kan dan mogelijk belegd worden met een verwachte opbrengst die hoger is dan de verwachte opbrengst van de langlopende obligatie.

Er zijn bij deze vraag meerdere antwoorden mogelijk. Van belang is dat er een motivatie gegeven moet worden om 2 punten te behalen.

Algemene regel art 2.3.6. toepassen

3p **15** Maak bovenstaande zinnen economisch correct. Kies uit:

bij (1) lager / hoger

bij (2) meer / minder

bij (3) een schuldeiser / een schuldenaar

15 maximumscore 3

(1) lager

(2) meer

of

(1) hoger

(2) minder

(3) een schuldeiser

per juist antwoord 1

2p **16** Geef een argument voor deze stelling.

16 maximumscore 2

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

• Ondernemingen kunnen in de toekomst goedkoper lenen. Hierdoor kunnen de investeringen toenemen en daarmee wordt het toekomstige resultaat positief beïnvloed

1

• Hierdoor kan het dividend toenemen / stijgt de beurskoers van aandelen en worden aandelen aantrekkelijker en obligaties niet

1

of

• Interestkosten van ondernemingen dalen waardoor het resultaat van ondernemingen positief wordt beïnvloed. Hierdoor kan het dividend toenemen / stijgt de beurskoers van aandelen

1

• Hierdoor kan het dividend toenemen / stijgt de beurskoers van aandelen en worden aandelen aantrekkelijker en obligaties niet

1

of

- Als de kapitaalmarktinterest in de toekomst omlaag gaat, zal het interestpercentage op nieuwe obligaties ook omlaag gaan 1
- Voor beleggers is het alternatief aandelen dan interessanter bij gelijkblijvend resultaat dan beleggen in obligaties 1

Opmerking:

Bij 3e antwoord: het gaat hier om het gelijkblijvend resultaat

Er komt een aanvulling op het correctievoorschrift.

1p **17** Geef een economisch argument om in deze situatie te beleggen in aandelen in plaats van in obligaties.

17 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- (Uit de historie blijkt dat) aandelen op langere termijn beter renderen dan obligaties.
- Hoe langer de periode hoe groter het risico dat een belegger zich kan permitteren. De kans dat tegenvallers worden goedgemaakt, is groter bij een lange periode dan bij een korte periode.

Als een leerling het onderdeel lange termijn/in deze situatie niet in hun antwoord opnemen, dan is het 0 punten.

Opgave 4

2p **18** Leg met behulp van bovenstaande grafiek en een berekening uit voor welke vorm van aflossing Edo en Jesse hebben gekozen.

18 maximumscore 2

- De aflossing is in het eerste jaar $360.000 - 351.175 = 8.825$ en in het tweede jaar $351.175 - 342.197 = 8.978$ 1
- De aflossingen nemen toe en dus wordt er annuïtair afgelost 1

Of

- Bij lineaire aflossing zou de jaarlijkse aflossing steeds $360.000 / 30 = 12.000$ zijn 1
- Dat is hier niet het geval. De aflossing is in het eerste jaar $360.000 - 351.175 = 8.825$ en in het tweede jaar $351.175 - 342.197 = 8.978$, dus er wordt annuïtair afgelost 1

De aflossingen nemen toe en dus wordt er annuïtair afgelost => Aflossingen zijn niet gelijk, is voldoende antwoord.

Als een leerling geen berekening heeft gegeven, dan 0 punten geven (er is een berekening nodig voor de 2^e deelscore)

Als een leerling de lineaire aflossing heeft berekend, moet ook de aflossing worden berekend van de annuïtaire lening of van de schuldrest.

Als aflossing is berekend als 12.000 en de leerling schrijft dan dat $360.000 - 351.175$ niet gelijk is aan 12.000 of $351.175 - 342.197$ niet gelijk is aan 12.000 dan beide punten toekennen.

2p **19** Geef voor zowel W. Assuur als voor H. van den Bergh aan tot welke van deze drie beroepsgroepen deze persoon behoort.

19 maximumscore 2

- W. Assuur: hypotheekadviseur 1
- H. van den Bergh: notaris 1

2p **20** Leg uit dat de kredietverstrekker de hoogte van de interestopslag laat afhangen van de verhouding hypothecaire schuld en woningwaarde, gemeten via (hypothecaire schuld / woningwaarde x 100%).

20 maximumscore 2

- Wanneer de waarde van de hypothecaire schuld in verhouding tot de waarde van de woning (zekerheid voor de bank) lager wordt, loopt de kredietgever minder risico 1
- en daalt het interestpercentage omdat dit een vergoeding is voor het gelopen risico 1

Andersom beredeneren ook goed:

- Wanneer de waarde van de hypothecaire schuld in verhouding tot de waarde van de woning (zekerheid voor de bank) ~~lager~~-hoger wordt, loopt de kredietgever ~~minder~~ meer risico 1
- en ~~daar~~ stijgt het interestpercentage omdat dit een vergoeding is voor het gelopen risico 1

2p **21** Bereken de opslag op de basisinterest met NHG die de kredietverstrekker heeft toegepast bij het afsluiten van de lening van Edo en Jesse in 2019. Gebruik zowel de grafiek als de tabel.

21 maximumscore 2

- $360.000 / 365.000 \times 100\% = 99\%$ dus kolom $\leq 100\%$ 1
- Bij 10 jaar (zonder NHG) is dan een interest van 1,73% van toepassing. De interestopslag is dan $1,73\% - 1,33\% = 0,40\%$ 1

Hoewel de grens van NHG €310.000 is en de aankoop prijs hoger is dan €310.000, is dit hier niet van toepassing (onjuist)

Let op dat leerlingen ook kunnen uitkomen op 0,40% als er gekeken wordt bij 30 jaar of andere periode. Het gaat om 10 jaar.

dus kolom $\leq 100\%$ hoeft niet per se genoemd te worden in het antwoord voor het 1^e scorepunt.

$\text{nieuw} - \text{oud} / \text{oud} \times 100\%$ is 30,1% is niet goed want vraag is de opslag en het gaat niet om de stijging in procenten

Eventuele onduidelijkheid van de tabel wordt besproken met het CITO en CvTE.

Opgave 5

3p **22** Toon aan dat Willem en Liesbeth in het jaar 2020 geen recht hebben op huurtoeslag. Bereken hiervoor het saldo op het spaardeposito op 1 januari 2020.

22 maximumscore 3

$$\bullet (55.000 \times 1,022 + 5.000) \times 1,02^4 = 67.351,09$$

Of

$$55.000 \times 1,02^6 + 5.000 \times 1,02^4 = 67.351,09 \quad 2$$

$$\bullet 67.351,09 > 60.720. \text{ Daarmee vervalt het recht op huurtoeslag in 2020} \quad 1$$

Daarmee vervalt het recht op huurtoeslag in 2020 => dit mag tussen haakjes (hiervoor komt een aanvulling op het correctiemodel)

Elke fout -1p

Het berekende antwoord moet zijn vergeleken met 60.720 Dit bedrag moet genoemd zijn voor het derde punt.

1p **23** Bereken het bedrag aan huurtoeslag dat Willem en Liesbeth in 2020 zijn misgelopen doordat ze geen recht meer hadden op huurtoeslag.

23 maximumscore 1

$$12 \times 168 = \text{€ } 2.016$$

2p **24** Bereken de schenkbelasting over de schenking aan Erik (zie informatiebron 5).

24 maximumscore 2

Een van de volgende berekeningen:

$$- (10.000 - 2.173) \times 0,18 = \text{€ } 1.408,86$$

- $102.010 > 10.000$. Als Erik de schenking gebruikt voor een woonhuis is de schenking volledig vrijgesteld van schenkbelasting. Dus is de schenkbelasting € 0.

Berekening: $(10.000 \times 0,18) - 2173 = - 373$, er moet dan vermeld worden dat er geen belasting hoeft te worden betaald omdat het bedrag negatief is. → dan 1p
Afronden op €1408 mag goed geteld worden

4p **25** Toon met een berekening van het vermogen van Willem en Liesbeth aan dat zij nu zowel in 2021 als in 2022 wel recht zullen hebben op huurtoeslag. Geef de berekening voor zowel 2021 als voor 2022.

Ga er hierbij van uit dat de vermogensgrens in 2021 en 2022 gelijk is aan die in 2020.

25 maximumscore 4

$$\bullet \text{ Vermogen op 1 januari 2021 na geldopname en boete: onder de vermogensgrens} \\ 67.351,09 \times 1,02 - 10.000 - 0,01 \times 10.000 \times 3 = 58.398,11 \quad 2$$

$$\bullet 58.398,11 < 60.720. \text{ In 2021 recht op huurtoeslag} \quad 1$$

$$\bullet \text{ Saldo spaardeposito op 1 januari 2022: } (58.398,11 \times 1,02 =) 59.566,07 < 60.720. \\ \text{Ook in 2022 recht op huurtoeslag} \quad 1$$

‘Ook in 2021 en 2022 recht op huurtoeslag’ hoeft niet genoemd te worden (hiervoor komt een aanvulling op het correctiemodel)

Doorwerkfout vraag 22

Iedere fout in de berekening -1p, als de boete is vergeten of fout -1p

€60.720 moet genoemd worden, niet genoemd max -1p

2p **26** Leg uit wat de buurman met deze tip bedoelt.

Ga hierbij als volgt te werk:

- Wat wordt verstaan onder legitieme portie?
- Leg uit dat door schenkingen de legitieme portie van Ivan afneemt.

26 maximumscore 2

- De legitieme portie is het gedeelte van de erfenis waar een kind recht op houdt wanneer hij/zij in een testament onterfd wordt (de helft van wat hij/zij zonder testament zou hebben gekregen) 1
- Door schenkingen aan Erik daalt het vermogen van Willem en Liesbeth en daarmee ook de legitieme portie van Ivan 1

• De legitieme portie is het gedeelte van de erfenis waar een kind recht op houdt (wanneer hij/zij in een testament onterfd wordt de helft van wat hij/zij zonder testament zou hebben gekregen) (haakje staat voor wanneer i.p.v. de)

Als leerlingen aangeven dat door schenking in de laatste 5 jaar de legitieme portie niet afneemt dan 2^e deelpunt ook toekennen.

Opgave 6

4p **27** Geef voor elk van de twee financiële feiten (a en b) aan wat de consequenties ervan zijn voor zowel het liquiditeitsoverzicht als de winsten verliesrekening.

Vul hiervoor de uitwerkbijlage bij deze vraag volledig in (naam van de post, bedrag en juiste plek).

27 maximumscore 4

	Liquiditeitsoverzicht van december 2020	
	uitgaven	ontvangsten
financieel feit a	interest € 600	
	aflossing € 2.000	
financieel feit b		relatiebemiddeling € 2.178

	Winst- en verliesrekening over december 2020	
	kosten	opbrengsten
financieel feit a	interest(kosten) € 50	
financieel feit b		

Toelichting:

$$\text{interest(kosten): } \frac{600}{12} = 50$$

Opmerkingen

- Per juiste naam, bedrag en plek 1 scorepunt toekennen.
- Voor elke ten onrechte opgevoerde post 1 scorepunt in mindering brengen.

Relatiebemiddeling mag debiteuren worden genoemd

Alle omschrijvingen niet opgeschreven – 4 punten

3p **28** Toon met een berekening aan of Only1 zich op 31 december 2020 aan deze overeenkomst met de kredietverstrekker houdt.

28 maximumscore 3

- bedrijfsresultaat: $7.500 - 450 - 460 - 240 - 200 - 50$ (interest) = 6.100 1
- bedrijfsresultaat – privé-onttrekkingen = $6.100 - 5.000$ 1
- dus het eigen vermogen stijgt (met 1.100) / daalt niet 1

Aanvulling op correctiemodel

50 bij eerste deelscore is doorwerkfout van vraag 27

2p **29** Met welke aanpassing van de rechtsvorm van Only1 kunnen de zorgen van Nick worden weggenomen? Motiveer het antwoord.

29 maximumscore 2

- Door de vof om te zetten in een bv (of in een andere ondernemingsvorm met rechtspersoonlijkheid) 1
- zijn de eigenaren niet meer hoofdelijk aansprakelijk voor de schulden van de onderneming 1

Hoofdelijk of privé aansprakelijk moet in het antwoord

Algemene mening over het examen:

Opgave 1

- Overtollige informatie (bij algemene reserve)
- Herkenbaar, goede start va examen

Opgave 2

- Leuke opgave
- Origineel
- Herkenbaar voor IIn

Opgave 3

We vonden dit geen goede opgave

Opgave 4

Leuke opdracht

Opgave 5

Leuke opgave

Past bij het nieuwe examenprogramma

Opgave 6

Aanvulling op correctiemodel op 27 en 28

Mening totaal examen:

- Te eenzijdig
- Leuk bedacht
- Geen kengetallen/breakeven/marketing